

Přílohy

Příloha č. 1: Terénní zápisky z pozorování v „The Globe“ (text)

Do the Globe jsem se vydala na základě toho, že se mezi pražskými expaty, se kterými se setkávám, jedná o jeden z nejzmiňovanějších podniků pro expaty a je o něm hovořeno jako o jednom z center života společenství pražských expatů (viz rozhovor s Alasdaiem). Podle mých známých-expatů se v the Globe také pravidelně konají nejrůznější akce jako např. „quiz night“, promítání filmů, sledování sportovních přenosů atd. Jelikož už jsem the Globe v minulosti několikrát navštívila, měla jsem představu, jak to tam vypadá a jak podnik funguje. Věděla jsem, že tam chodí převážně cizinci (turisté, expatí...), mnoho z nich si s sebou bere laptopy a tráví tam čas bez doprovodu. Proto jsem si s sebou také vzala laptop s plánem zapisovat si pozorování do něj. The Globe sídlí v Pštrossově ulici v Praze a je jednak knihkupectvím s anglicky psanou literaturou, které se nachází hned u vstupu, a také kavárnou/restaurací v zadní části. Vydala jsem se tam 23. března 2015.

Po příchodu do kavárny je po levé straně bar, po celé místnosti jsou spíš malé stolky pro dva, několik větších stolů a také nad cca polovinou místnosti patro s dalšími stoly. Nad vstupem visí promítací plátno, na které je od všech stolů vidět. Kavárna je vymalována tmavě červenou barvou a světla jsou tlumená. Usadila jsem se u stolku pod patrem – věděla jsem, že nebudu mít přehled o dění na patře, ale nebylo možné najít místo, ze kterého by bylo vidět všude. Asi tři čtvrtě stolů bylo obsazených. Několik lidí sedělo se svými laptopy, dále tu byly asi tři páry, jedna rodina s dětmi a několik skupinek cca 3 lidí. Obsluhovali starší muž s brýlemi a mladá žena. Po levé straně ode mě seděla zmíněná rodina se dvěma malými dětmi, mluvili anglicky a jedli. Po pravé straně ode mě seděly dvě starší ženy mluvící německy, pily čaj. Přede mnou u dvou stolků seděly dvě mladé ženy cca mého věku, obě pracovaly na počítači a občas spolu prohodily pár slov – mluvily dost nahlas se silným americkým přízvukem.

Po chvíli za mnou přišel číšník (starší muž s brýlemi) s lístkem. Lístek byl z jedné strany v češtině a z druhé v angličtině. V nabídce byly alko i nealko nápoje a jídlo – hlavně jídlo, které je typické pro USA, jako např. kuřecí křidélka v barbecue omáčce, turkey club sendvič, mac'n'cheese atd. Objednala jsem si čaj s trochou mléka. Číšník mluvil česky s přízvukem, ale nepoznala jsem, odkud přízvuk je. Zaslechla jsem ho mluvit anglicky s ostatními hosty, v angličtině měl ten stejný přízvuk. Po chvíli mi přinesl čaj, ale nejspíš neslyšel nebo nerozuměl tomu, že jsem ho předtím požádala o trochu mléka, a proto jsem ho o něj znovu poprosila. Myslím si, že to nepřeslechl, ale spíš tomu nerozuměl, protože už při první objednávce vypadal trochu zmateně, když jsem ho o to mléko poprosila.

Vytáhla jsem svůj laptop, psala jsem si poznámky do něj a popíjela jsem svůj čaj s mlékem. Dvě starší německy mluvící ženy potom odešly. Přede mnou u kulatého stolu seděl nejspíš pár, mladý muž a žena, drželi se ruce a potom jim číšník přinesl jídlo. Mluvili spolu anglicky, muž měl americký přízvuk a žena (nejspíš) český. U ostatních obsazených stolů byli jednotlivci, pracující na laptopu. Všimla jsem si, že kavárna má u většiny stolů elektrické zásuvky ve výšce očí, což nejspíš ukazuje na to, že hosté

sem často přicházejí pracovat na laptotech a kavárna je na to připravená. Na každém stole byly letáky s nabídkou koktejlů (např. mojito, sex on the beach atd.) a také pozvánka na přímé přenosy sportovních zápasů v the Globe. Atmosféra byla spíše tichá, hrála potichu jazzová hudba. Jediné hlasité projevy se ozývaly od stolu, kde seděli oni rodiče s malými dětmi, a občas od dvou mladých Američanek, jejichž projev byl vždy pronikavý, lidé se i otáčeli, když mluvily mezi sebou nebo s obsluhou. Dále jsem pracovala na svém laptopu, panovala velmi klidná a tichá atmosféra. Rodina s dětmi totiž odešla a až na příležitostnou komunikaci dvou Američanek byli všichni hosté potichu nebo si povídali téměř šeptem. Číšník často procházel mezi stoly, za barem vždy zůstávala jeho kolegyně. Při placení číšník vždy přinesl účet v malých deskách a zase odešel, což mě překvapilo – na to jsem spíše zvyklá v „lepších“ restauracích než v kavárnách. Také jsem si všimla, že číšník byl podle mého názoru neobyčejně milý, usmíval se a občas se při komunikaci s hosty i zasmál, nejspíš vtipkoval.

Jeden mladý muž, který seděl u stolu se svým laptopem, pak na chvíli odešel do knihkupectví a vrátil se s několika knihami. Listoval jimi a do jedné se potom začel. Jedna z mladých Američanek, která seděla blíž ke mně, si objednala sendvič a opět mluvila tak nahlas, že se několik lidí otočilo a podívalo se na ní. Ona si pohledů nevšimla a po odchodu číšníka dál pracovala na svém laptopu. Postupně si jednotlivé stoly začaly objednávat jídlo, číšník se často pohyboval mezi kuchyní a stoly. Přišlo více lidí, většina z nich zamířila na patro. S příchodem více lidí pak začala být atmosféra trochu rušnější, lidé si více povídali a více nahlas. Odhadovala jsem, že končí doba, kdy sem lidé přicházejí v tichu pracovat, a naopak přicházejí lidé, kteří se sem přišli bavit, dát si večeři, koktejl atd. Dva lidé pracující na laptopu se také sbalili a odešli. Po chvíli někdo spustil promítací plátno nad vchodem a začaly se promítat hudební videoklipy, ke kterým hrála hudba. Hudba v té chvíli trochu zesílila. Jedna z mladých Američanek se také sbalila, rozloučila se s druhou Američankou a řekly si, že si ještě večer zavolají a vymyslí s kamarády, kam večer půjdou.

Poté jsem si řekla, že také půjdu. Poprosila jsem o účet a číšník mi přinesl malé desky s účtem uvnitř. Dala jsem do nich peníze, sbalila jsem se a když jsem byla u dveří, ještě se za mnou nahlas ozvalo: „Na shledanou!“ Otočila jsem se a číšník právě vyšel z kuchyně se dvěma talíři v ruce, usmíval se a díval se na mě. Příjemně mě to překvapilo, že si mě všimnul odcházet a dal si záležet na rozloučení. Také jsem se rozloučila a odešla jsem.

Příloha č. 2: Terénní zápisky z pozorování na večírku pro expaty (text)

O tomto večírku pro pražské expaty jsem se dozvěděla prostřednictvím sociální sítě Facebook, kde několik z mých virtuálních přátel potvrdilo účast – mezi nimi i Alasdair, se kterým jsem také den poté provedla rozhovor. Akce nesoucí název *The 1st Prague Expat Get Together* proběhla 21. dubna 2015 v kině Royal ve Vinohradské ulici v Praze od 18:00. Požádala jsem Adada, aby šel se mnou, protože zná mnohem více expatů než já, a tak by pro mě bylo snazší dostat se s nimi do interakce. Adadovi se

nechtělo, protože měl strach, že tam potká i expaty, se kterými se z různých důvodů vidět nechtěl (zejména osobní antipatie). Proto jsem se na večírek nakonec vypravila sama.

Plánovala jsem, že do kina Royal přijdu o půl hodiny dřív, abych si vše předem nachystala a zastihla příchod prvních návštěvníků. V 17:30 jsem tedy dorazila před budovu kina, kde byl poutač na tento večírek. Po příchodu do vestibulu jsem uviděla další poutač, tentokrát na příští expat večírek (2nd Prague Expat Get Together) v květnu. U vchodu do sálu byly hostesky, pozdravily česky a řekly mi, že vstup bude možný až v 6. Proto jsem zase odešla a na místo jsem se opět vrátila pár minut po šesté. Vstup byl zdarma a hostesky mě požádaly o vizitku, případně o vyplnění kartičky se jménem, telefonem a e-mailem, a vysvětlily mi, že kartičky sbírají kvůli tombole, která se ke konci večera bude vyhlašovat, a kde mají hosté možnost vyhrát členství v tenisovém klubu. Kartičku jsem vyplnila, i když jsem o výhru nestála, ale v tu chvíli jsem to vnímala jako povinnost, když už tedy nemusím platit vstup.

V hale hned naproti už čekala další hosteska od Uberu, která mi dala slevovou kartičku na jejich služby, a vedle ní byla další hosteska se stánkem Jack Daniels. Po pravé straně haly byl velký rautový stůl s jídlem a vínem a za ním stál číšník a kuchař (podle oblečení). Zamířila jsem do sálu, který byl zatím téměř prázdný, a k sezení jsem si vybrala malý stůlek se 2 křesly naproti vchodu, po levé straně jeviště a po pravé bar. Z tohoto místa jsem měla výhled na celý sál, a zároveň jsem čekala, že to místo nebude centrem dění a já budu mít prostor na pozorování. Další stolky v sálu byly prázdné, až na 2 stolky, u každého z nich seděl jeden muž. U šaten jsem si všimla několika dalších příchozích. Po sále postával personál (číšníci a číšnice, kuchaři a kuchařky, barmani a barmanky) a všichni byli oblečení v klasických úborech, které k jejich úloze patří – pro obsluhu černé kalhoty, vesty, bílé košile a bílá utěrka přes předloktí, pro kuchaře bílé oblečení a kuchařská čepice. Po sále se také pohybovali dva fotografové, muž a žena, oba oblečení formálně (žena černé šaty, muž oblek). Hrála tichá hudba, electroswing, v sále bylo tlumené osvětlení a na některých stolcích hořely svíčky.

K jednomu z obsazených stolků přišel muž v obleku, potřásl si rukou s mužem, který u stolku seděl, a začali si vestoje povídat. Z jejich gest a řeči těla jsem měla pocit, že se jedná o formální situaci, pravděpodobně se neznali dobře nebo byli obchodní partneři. Postupně se sál zaplňoval, mnoho mužů mělo obleky nebo alespoň košile a kalhoty od obleku, ženy také v podpatcích, šatech, halenkách a kostýmech. Nejvíce lidí mířilo k baru, kde se tvořily skupinky, a většina lidí v sále pije víno (sponzorem akce je Dvě deci). Pak jsem si všimla jednoho muže ve středním věku s batohem a brýlemi, který obcházel všechny obsazené stolečky, představoval se lidem a povídal si s nimi. Očekávala jsem, že za mnou přijde taky, a v duchu jsem doufala, že se nezdrží moc dlouho, protože je mi nepříjemné se z ničeho nic seznamovat s cizím člověkem, ale zároveň mi přijde neslušné odmítnout.

V sále už tou dobou bylo cca 50 lidí. K mému stolku přišla žena, kolem 35 let. Zeptala se, jestli si může přisednout, souhlasila jsem. Představila se jako Carrie a řekla mi, že čeká na kamarádku. Začaly jsme si povídat, první otázky směřovaly k původu („Odkud jsi?“) a k zaměstnání. Carrie mi řekla, že je

z Chicaga, v Praze žije 6 let, učí social studies na mezinárodní škole v Nebušicích. O škole řekla, že je to typická expat bublina, a ona radši kamarádí s Čechy. Potom za námi přišel ten muž, co obcházel stoly, představil se jako Brian a opět padly otázky na původ a důvod, proč jsou v Praze. Oba byli překvapení, že jsem Češka, ptali se, co dělám na expat party – zmínila jsem bakalářskou práci a přítele Američana. Bakalářka je zaujala, ptali se, jak výzkum probíhá a jakou školu studuju. UK na ně udělala dojem, prý má skvělou pověst a tipovali, že funguje od 16. století. Když jsem jim řekla, že to r. 1348, udělalo to na ně ještě větší dojem. Brian nám řekl, že je z Perthu, před 20 lety potkal v New Yorku Češku a přijel se sem oženit. Pak se konverzace stočila k životu v zahraničí, Carrie i Brian oba žili v Indonésii po několik let. Carrie říkala, že Bali je plné Australanů, ale aspoň se tam prý díky tomu dá jíst normální jídlo. Brian se pak rozloučil s tím, že se jde dál seznamovat.

Hovor s Carrie pokračoval. Říkala, že chce jít na magisterské studium v angličtině na IPS FSV, protože se chce dozvědět víc o tom, co učí. Povídky jsme si o ceně toho studia a o cenách v USA, o studentských půjčkách – říkala, že se to v USA teď hodně řeší, ona sama se ale dluhu vyhnula. Také jsme se krátce bavili o antropologii, její práci (pracovala v mezinárodní škole v Indonésii a prý jsou tyhle školy všude stejné, i tady) a o expatech (prý na tyhle akce moc nechodí, dnes přišla kvůli kamarádce). Česky moc neumí, je to těžké, to už si prý víc rozumí s expaty, co mluví česky. Zeptala se mě, co znamená mé tetování. Řekla jsem, že je to symbol z tarotové karty, to jí nadchlo. Řekla, že Češi, ačkoliv oficiálně ateisti, mají podle ní vztah ke spiritualitě, má českou kamarádku numeroložku, kamaráda buddhistu atd.

Začala hrát živá hudba na pódiu. Byl tam DJský pult s počítači, saxofonista, bubeník – oba byli oblečení ve swingovém stylu (košile, kšandy, klobouky). Složení lidí v sále už bylo rozmanitější, předtím spíš starší lidé, potom jsem si začala všimnout i mladších lidí, jako např. u vedlejšího stolu kluci mého věku. V sále už bylo plno, hodně ruchu, nejvíc lidí stálo u baru a stolečků na stání před barem.

K našemu stolu přišly 2 ženy a představily se (jména jsem zapomněla). Jedna byla z Egypta a druhá z Turecka. Na začátku konverzace se zase všichni nejdřív ptali, odkud kdo je. Pak se jich Carrie zeptala, co dělají v Praze. Jedna se vdala za Čecha, druhá za Slováka, obě jsou tu 11 let a mluví česky. Nejdřív probíhala jen konverzace tohoto typu, pak každý zjišťoval, co kdo dělá za práci. Ty dvě ženy řekly, že tu nikoho neznají a viděly, že se všichni seznamují, tak šly k nám, protože seděly vedle nás. Mluvily o tom, že v Praze pořádají semináře, workshopy atd. pro lidi, co nemluví česky, jen anglicky. Daly nám vizitky, pozvaly nás na svoje workshopy, pak nám představily kolegu z Turecka a kolegyni Slovenku. Potom odešly, a vlastně jen přešly k dalšímu stolu a vypadalo to, že to začalo celé nanovo s další skupinkou. V průběhu večera jsem je pak viděla obcházet hodně dalších stolů, takže jsem si pomyslela, že takhle asi vypadá ten networking. Uvědomila jsem si, že se to překlápilo do businessu – trochu mě to zklamalo, že se nejdřív o nás zajímaly, ale nakonec z toho vylezl “jen” networking, nikoliv pokus o navázání přátelských vztahů. Řekla jsem Carrie, že tohle by se asi na české party nestalo, aby někdo takhle přišel. Podle ní ani na normální expat party, ale tahle je celá o networkingu. Prý to pro ní taky nebylo přirozené.

Carrie mi řekla, že když jsem byla na WC, přišel k ní zase Brian a vyprávěl, že se seznámil se ženou svých snů a zase odešel. Zasmály jsme se tomu. Pak se Carrie se rozloučila a odešla, její kamarádka nikdy nepřišla. Přemýšlela jsem o tom, jestli vůbec nějaká kamarádka měla přijít, nebo jestli Carrie přišla sama a jen si chtěla popovídat. Při cestě na WC jsem si všimla, že nejsem jediná Češka, bylo tam dost českých skupinek. Na plátně nad pódiem se promítaly videoklipy k hudbě, která hrála. Všimla jsem si, že tam bylo několik lidí, co se pořád přesouvali mezi skupinkami, a pochopila jsem to jako možný networking.

Všimla jsem si opodál stojícího Briana, s nikým se nebavil. Napadlo mě, že možná už obešel všechny. Seděla jsem opět sama, i když ty dvě ženy z Turecka a Egypta prošly kolem mě, ani se na mě nepodívaly a šly k další skupince. Po pozorování lidí v sále mi přišlo, že tam byly dva hlavní typy lidí: business lidé v oblecích atd. a pak takoví podle vzhledu bohémové, umělci, hipsteři. Zajímavé bylo, že i když sponzorem akce byly Dvě deci, tj. rozdávali víno zadarmo, hodně lidí si radši objednávalo pivo na baru. Viděla jsem v tom souvislost s tím, že pivo je „autentičtější“ pití pro ČR, a expati chtějí autentický pražský zážitek. Pivo jsem celý večer pila i já, protože víno moc nemám ráda.

Dostala jsem zprávu, že přijde Adad. Sice se mu nechtělo, ale kvůli mně se rozhodl přijít. Řekla jsem mu, že tam je tolik lidí, že si ho nikdo nevšimne. Při pohledu na prázdné jeviště mě napadlo, že tam nebyl žádný moderátor, nikdo neprovázel večerem, žádné promo kromě stánků. U tohoto typu akce jsem to očekávala. Při každé cestě na bar na mě barmani pokaždé mluvili česky, což mě překvapilo. Expati většinou z mé zkušenosti česky nemluví, i když vlastně pít si česky většinou objednat umí. Dál jsem seděla sama, vedle mě bylo volné křeslo. Doufala jsem, že si nikdo nepřisedne, byla jsem z hovoru s Carrie vyčerpaná. Nakonec si ke mně přisednul muž, nejdřív mlčel, pak si se mnou připil pivem a představil se jako Ruben. Prý je Portugalec, začal si povídat o práci, zájmech atd. – prý v Praze pracuje v IT. V davu jsem zahlédla Adada a přivedla jsem ho ke stolu, oni dva se také představili. Ruben pak řekl: „Musím se přiznat, že tady dnes s kamarády hrajeme takovou hru, kdo se začne bavit s cizími lidmi.“ Zeptala jsem se, jaký je cíl hry – prý je to jen ta výzva a vzrušení ze seznamování. Adad mi řekl, že podle něj si to vymyslel, protože mu bylo trapné, že mám přítele.

Sedli jsme si k „mému“ stolečku a povídali si. Pak jsme si všimli, že přišel Alasdair (Adadův kamarád, dělala jsem s ním rozhovor), nejdřív nás s Adadem neviděl a přisednul si ke známým k vedlejšímu stolu. Adad musel odejít kvůli práci, ale ještě předtím jsme se pozdravili s Alasdaiem, ten nás představil se svými známými – byli to také muzikanti a cizinci. Po Adadově odchodu jsem se vrátila ke svému stolečku. Alasdair se dál bavil u vedlejšího stolu, přišlo mi zvláštní, že mě k nim nepřizval, protože už jsme se viděli mnohokrát.

Zase začala hrát živá hudba. V sále bylo tou dobou už úplně plno, saxofonista začal mluvit do mikrofonu: „Hello everybody!“ Nikdo mu moc nevěnoval pozornost, zdálo se, že všichni jsou zabraní do konverzace. Adad se vrátil a Alasdair se s námi začal na chvíli bavit, ale pořád potkával víc a víc lidí, které zná, a věnoval se jim. Saxofonista začal mluvit česky: „Doufám, že se vám tu líbí!“ Pak přišla Kat, Alasdairova kamarádka, se kterou jsem se už jednou viděla. Bavily jsme se spolu, říkala, že Alasdair je ve svém živlu, všichni známí expati, zná prý hodně lidí v sále. Připojil se k nám nějaký

muž, znal se s Kat, představil se jako Steve. Chvilí si s námi povídal, pak odešel a Kat mi řekla, že ho téměř nezná a bylo to trapné, protože se choval jako by ji dobře znal. Opozdál jsem si všimla, že k Adadovi přišel nějaký jeho známý. Představil nás, známý se představil jako Geoff, prý je muzikant a přišel s jeho obchodním partnerem, který byl Slovák. Chvilí jsem se bavila právě s ním a řekl mi: “Nevím, jestli mám jako Slovák nárok tu být, asi nejsem expat, ale stejně jsem tady.” Řekla jsem mu, že v sále je hodně Čechů a Slováků, a že si s tím nemá lámat hlavu.

Pak se vyhlášovala tombola. Uvedení bylo v angličtině, pak se (česky) představili partneři akce. Nikdo moc o vyhlásování nejevil zájem, všichni se dál bavili a jen pár lidí poslouchalo, co se děje na jevišti. Lidé se ani nehlásili o výhry v tombole, musela se losovat další čísla, dokud si někdo cenu nevzal. Oba jsme se s Adadem unavili, tak jsme se rozloučili s Alasdaiem. Kat před cca 30 minutami odešla do kina s kamarádkou. Alasdair se bavil s nějakou Češkou, ještě nám ji před odchodem představil jako Lucku. U východu jsme od hostesek dostali pozvánku na další expat party v květnu.

Příloha č. 3: Informace o člancích využitých při obsahové analýze (text)

Expats bulletin

Zdroj: ČRo – regina.cz

Datum vydání: 19. 9. 2014

Rubrika / pořad: / aktualne

Nejlepší druh migrantů v ČR (Nesehnutí)

Zdroj: idnes.cz – blog

Datum vydání: 19. 8. 2014

Autor: Tatiana Dumbrava

Anglicky ano, vietnamsky výjimečně

Zdroj: MARKETING SALES MEDIA

Datum vydání: 14. 4. 2014

Rubrika / pořad: Služby

Strana / zpráva: 27

Expat hangouts and top hotels talk turkey

Zdroj: The Prague Post

Datum vydání: 27. 11. 2013

Rubrika / pořad: Food & Drink

Strana / zpráva: 34

Autor: Katie Thomson

Waving the Bohemian Banner in the '90s

Zdroj: The Prague Post

Datum vydání: 14. 8. 2013

Rubrika / pořad: Culture

Strana / zpráva: 24

Autor: Raymond Johnston

Spinning tales for two decades

Zdroj: The Prague Post

Datum vydání: 24. 7. 2013

Rubrika / pořad: Culture

Strana / zpráva: 09

Autor: Raymond Johnston

Beauty contest makes fight against racism a priority

Zdroj: The Prague Post

Datum vydání: 10. 4. 2013

Rubrika / pořad: Culture

Strana / zpráva: 10

Autor: Lubomír Sedlák